

‘Daar is de bruidegom! Ga hem tegemoet!’ (Mt 25,1-13)

BIJEENKOMST 7

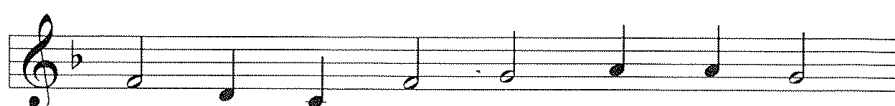
Welkom + lied

Sinds het vroegste begin verwachten christenen de terugkeer van Jezus: 'Ja, ik kom spoedig' heeft Hij gezegd (Apk 22,20) en de Kerk bidt daarom 'Maranatha, kom, Heer'. Hij zal als Heer komen om recht te doen en deze wereld te voltooien. Hij komt ook als de Bruidegom naar zijn bruid (de Kerk, deze wereld), om voorgoed samen te zijn.

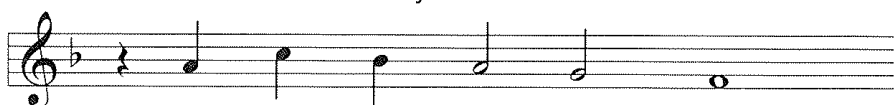
Maar 'ooit' is in zekere zin ook nu al. Om Jezus' komst in deze wereld te ontdekken, moet je alert zijn. 'Wachten' dus, maar in een actieve zin. Dat zullen we horen in de parabel over tien bruidsmisjes. 'Nu is nog alles stil' zingt het lied (zie meteen), maar straks, in het midden van de nacht, staat Hij aan onze deur. Zijn we dan klaar?

Lied 'De Heer verschijnt te middernacht' ZJ 927

(t.: J.C. Rube - vert. M.C. Postema, m.: J. Crüger)

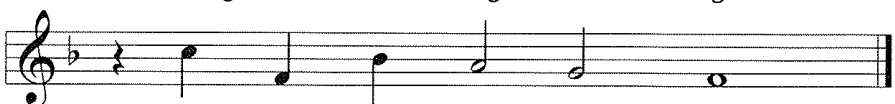
1. De Heer ver - schijnt te mid - der - nacht!
2. Want ook als nie - mand naar Hem vraagt
3. Wie waakt er als een trou - we knecht,
4. Zijn on - ze lam - pen wel ge - reed
5. De Heer ver - schijnt te mid - der - nacht!

1. Nu is nog al - les stil,
2. noch in zijn dag ge - looft,
3. zijn Mees - ter toe - ge - daan,
4. en bran - den ze wel goed,
5. Nu is nog al - les stil...

1. maar za - lig hij die toch reeds wacht
2. zijn komst wordt door geen macht ver - traagd:
3. dat als de Heer komt om zijn recht
4. zo - dat, als Chris - tus bin - nen - treedt,
5. Za - lig, die toch ge - dul - dig wacht

1. en Hem be - groe - ten wil.
2. Hij heeft het zelf be - loofd.
3. hij voor Hem kan be - staan?
4. Hij waar - dig wordt be - groet?
5. en Hem be - groe - ten wil.

De tekst lezen

A. Situering van de tekst

Thematiek

In bijeenkomsten 7 en 8 lezen we teksten uit de hoofdstukken 24 en 25 van het Matteüsevangelie. Die twee hoofdstukken worden de 'rede over de eindtijd' of 'eschatologische rede' genoemd. Het gaat hier om 'het Einde', begrepen als vervulling en voltooiing van deze wereld. De vraag is meer bepaald: hoe kunnen we de huidige tijd beleven in het licht van dit Einde, dat is Jezus' komst in heerlijkheid, zijn 'parousie'?

Context

Het grote geheel: Mt 21,1 tot Mt 25,46.

- Zoek Mt 21. Waar komt Jezus aan?
- Zoek Mt 26,1-2. Wat eindigt en wat begint er?
- Tussen Jezus' aankomst (21,1) en de voorbereiding van het Paasmaal zitten er twee dagen.
 - Dag één is een soort proloog (21,1-22). Lees even de opschriften (tussentitels).
 - Op dag twee is Jezus eerst in de Tempel om zijn autoriteit te verdedigen en verder onderricht te geven (21,23-23,39). We lezen wat erop volgt (24,1-3) en horen hoe Matteüs de rede over de eindtijd introduceert als reactie op een vraag.

Opbouw van de redevoering over de eindtijd (Mt 24-25)

Je kan met één oog op dit schema kijken en met één op het Matteüsevangelie.

(1) Jezus legt uit hoe de geschiedenis op weg is naar de 'parousie', dat is de wederkomst van de Mensenzoon, en naar het wereldeinde: 24,4-35.

(2) Jezus spoort aan om waakzaam te zijn: 24,36-25,30

- 24,36-44: het onbekende tijdstip van de parousie
- 24,45-51: de parabel van de goede of slechte dienaar
- 25,1-13: de parabel van de tien bruidsmisjes (zie bijeenkomst 7)
- 25,14-30: de parabel van het toevertrouwde geld

Er is een link tussen al die teksten. Die vind je door volgende verzen op te zoeken: 24,42; 24,44; 24,50; 25,13. Noteer hem hier

(3) Daarna spreekt Jezus over het Laatste Oordeel: 25,31-46 (zie bijeenkomst 8)

B. De tekst

- '1 Dan zal het met het koninkrijk der hemelen gaan
als met tien meisjes, die met hun lampen op weg gingen, de bruidegom tegemoet.
2 Vijf van hen waren dom en vijf verstandig.
3 Want de domme namen wel hun lampen met zich mee, maar geen olie.
4 Maar de verstandige namen ook olie mee in kruiken, niet alleen lampen.
5 Omdat de bruidegom op zich liet wachten, dommelden ze allemaal in.
6 Midden in de nacht klonk er geroep: "Daar is de bruidegom! Ga hem tegemoet!"
7 Toen stonden alle meisjes op en maakten hun lampen in orde.
8 De domme zeiden tegen de verstandige: "Geef ons van jullie olie, want onze lampen gaan uit."
9 Maar de verstandige gaven ten antwoord: "Nee, er mocht eens niet genoeg zijn voor ons en voor jullie; ga liever naar de verkopers en koop voor jezelf."
10 Toen ze weg waren om te kopen, kwam de bruidegom, en de meisjes die klaar stonden, gingen met hem mee naar binnen voor de bruiloft, en de deur ging dicht.
11 Later kwamen ook de andere meisjes en riepen: "Heer, heer, doe open voor ons."
12 Maar hij antwoordde: "Ik verzeker jullie, ik ken jullie niet."
13 Wees dus waakzaam, want je kent dag noch uur.'

De tekst verkennen

C. Opbouw van de tekst

- Duid in de tekst aan hoe de parabel wordt ingeleid.
- Duid aan hoe de parabel eindigt met een aansporing.
- Duid aan tussen begin en einde:
 - Situatieschets (S)
 - Complicatie (C)
 - Ontknoping (O)

D. Een bruidsstoet

Korte toelichting door de begeleider

E. Leesvragen

1. Wat wordt met wat vergeleken in deze parabel?

2. De personages

- A) Wie zijn de handelende personen in de parabel?

- B) Hoe worden ze gekarakteriseerd?

- C) Jezus' parabels gaan niet over wat wij al van God denken te weten, maar over het volkomen nieuwe en verrassende van God en zijn koninkrijk. Daarom zijn er elementen die ons moeten storen, verontrusten en onze eigen opvattingen in vraag stellen. Welke elementen zijn vreemd/eigenaardig in deze parabel?

- D) Over 'wijs, verstandig' (Gr. *phronimos*) en 'dom, dwaas' (Gr. *mooros*) vinden we in het Mt-evangelie nog een andere tekst. In Mt 7,24-27 gaat het over het bouwen van een huis op zandgrond of op de rots, als beeld van horen én doen wat Jezus zegt in de Bergrede.

Waarin bestaat de wijsheid, respectievelijk dwaasheid van de personages in Mt 7,24-27 en 25,1-13? We kunnen de tekst van Matteüs 7 er even bij nemen.

- E) Waarom delen de meisjes die een voorraad olie hebben niet met hen die er geen hebben? Lees in dit verband ook het citaat hieronder.

'In de parabel van de tien meisjes gaat het niet over solidariteit, hulpvaardigheid en tolerantie, maar over iets helemaal anders. Het gaat over verzuimde kairos [het unieke moment waarop God in ons leven handelt en wij moeten reageren, nvdr], het niet grijpen van het juiste uur! (...)

Wie geroepen is om Jezus na te volgen, kan niet omwille van anderen die niet willen, achterop blijven. Hij moet zich klaarmaken, precies opdat hierdoor in de wereld een nieuwe wijze van samenleven onder Gods heerschappij kan ontstaan.'

(Gerhard Lohfink in *Jezus van Nazaret. Wat wou Hij? Wie was Hij?*, Carmelitana, 2014)

Die urgentie wordt overgenomen in de oerkerk: we moeten ten allen tijde klaar zijn voor de parousie van Jezus, de bruidegom. Bij Matteüs krijgt ook de olie uit de parabel een betekenis. Het zijn de 'goede werken' die we te doen hebben in afwachting van de wederkomst van de Mensenzoon. In bijeenkomst 8 zullen we horen dat het bezitten van die olie het criterium is bij het Oordeel dat met de wederkomst gepaard gaat: 'Ik was ziek en jullie hebben naar Me omgezien ...' (Mt 25,36).

- F) Waarom is het volgens de parabel over de tien bruidsmisjes moeilijk om waakzaam te zijn?

Korte pauze

De tekst ontvouwen

F. Optie 1 – Aan de hand van drie auteurs

‘Een christen is iemand die waakt, elke dag en elk uur, omdat hij weet dat de Heer de komende is.’

(Basilius de Grote)

‘De bedoeling van ons leven is:
waakzaam uitzien naar de komst van Christus.’

(Kardinaal J.H. Newman)

‘Er lijkt vandaag een soort samenzwering van de stilte te heersen rond de wederkomst van Jezus. (...) Zou het niet kunnen dat wij, christenen, ons gedragen alsof God ‘achter’ ons blijft? Zijn wij in staat om God te zoeken in onze toekomst? Dat wij zoals ongeduldige wachtsters turen naar de eerste sporen van de nieuwe dageraad, met in het hart het brandende verlangen naar de komst van Christus?’

(E. Bianchi)

A) Wat treft je in deze citaten? Waarom?

B) Net als de parabels uit Jezus’ eindtijdelijke rede spreken deze drie auteurs over waken of waakzaam zijn als iets dat het leven van een christen helemaal typeert. Hoe beleef jij dit zelf?

C) Wat bemoeilijkt het je om vandaag waakzaam te blijven en uit te zien naar Christus’ komst? Waar herken je je in de dwaze bruidsmisjes?

D) Wie of wat helpt jou om toch alert te blijven en olie ter beschikking te houden?

G. Optie 2 – Op de tonen van ‘Wachet auf, ruft uns die Stimme’ (BWV 140)

- Als een muzikale homilie schreef J.S. Bach (1685-1750) deze cantate voor de zondag waarop Mt 25,1-13 (dus de parabel over de tien bruidsmeisjes) werd gelezen. In Bachs tijd was dat helemaal aan het einde van het liturgisch jaar. Ook bij ons wordt dit evangelie voorzien op de 32ste zondag in het A-jaar, dus kort voor Christus Koning. ‘Wachet auf’ is tot vandaag Bachs meest gespeelde cantate.
- De tekst is (minstens voor een deel) van de predikant Philipp Nicolai en concentreert zich helemaal op één aspect van onze parabel: de gelovige die vol verwachting uitzielt naar de vreugdevolle ontmoeting aan het einde der tijden, wanneer de bruid (de Kerk) voorgoed zal samenzijn met haar bruidegom (Christus).

2. Recitatief (tenor)

Hij komt, hij komt,
de bruidegom komt!
Jullie dochters van Sion, kom naar buiten,
hij haast zich te vertrekken uit den hoge
naar het huis van jullie moeder.

De bruidegom komt, die als een ree
en als een jong hert
over de heuvels springt
en jullie het bruiloftsmaal brengt.
Ontwaakt, vat moed!
om de bruidegom te ontvangen!
Daar, zie, komt hij aangelopen.

Mt 25,6: Midden in de nacht klonk er geroep: daar is de bruidegom!

HI 3,11: Dochters van Sion, kom naar buiten.

Lc 1,78: ... de opgaande Zon die verschijnt; Ps 19,6

HI 3,4: ... voor ik hem heb binnengeleid in het huis van mijn moeder (cf. ook HI 8,2)

HI 2,9: Mijn lief is als een gazel, hij lijkt wel

het jong van een hert. (cf. ook HI 2,17 en 8,14)

HI 2,8: Kijk, daar komt hij aan, springend over de bergen.

HI 2,8b: Over de heuvels komt hij aangesneld.

3. Aria (duet)

Ziel:

Wanneer kom je, mijn heil?

Jezus:

Ik kom en ben jouw deel.

Ziel:

Ik wacht met brandende olie.

Open de zaal

voor het hemelse maal!

Jezus:

Ik open de zaal

voor het hemelse maal!

Ziel:

Kom, Jezus!

Jezus:

Kom, liefelijke ziel!

- We beluisteren het recitatief en de aria (van 7'50'' tot 8'50'' en van 9'00'' tot 15'15'')
- Erna volgt er gesprek:

A) In de muziek van het recitatief is een stijgende, opgewonden lijn te horen bij *'Ontwaakt, vat moed'* (Wacht auf, ermuntert euch) en een dalende, rustige lijn bij *'om de bruidegom te ontvangen!'* (den Bräut'gam zu empfangen). Het lijken wel twee aspecten van het christelijk leven: onrust en rust. Vind je dat voor jezelf herkenbaar? Welke 'lijn' hoor je het vaakst bij jezelf?

B) In het koraal vindt een subtiele omkering plaats van onze vraag aan Jezus ('waar bent U?') naar een vraag van Jezus aan ons ('waar zijn jullie?'). Het lijkt er op dat Hij er al is en op ons wacht, maar dat wij het niet steeds beseffen. Wat denk je zelf van deze omkering?

4. Koraal (tenoren)

Sion hoort de wachters zingen,
haar hart springt op van vreugde,
zij ontwaakt en staat haastig op.
Haar vriend komt vol luister uit de hemel,
van genade sterk, van waarheid machtig,
haar licht wordt helder, haar ster gaat op.
Nu kom, jij kostbare kroon,

Heer Jezus, Zoon van God!
Hosanna!
Wij volgen allemaal
naar de vreugdezaal
en houden met U het avondmaal.

Bronnen

Bijbelseminarie over parabellen aan het Hoger diocesaan godsdienstinstituut in Gent, 2016 (bijdragen van L. Aerts, B. Lataire, D. Van Belle).

J. LAMBRECHT, Nieuw en oud uit de schat. Parabellen in het Matteüsevangelie, VBS-Acco, 1992².

G. LOHFINK, Jezus van Nazaret. Wat wou Hij? Wie was Hij?, Carmelitana, Gent, 2011.

J. CHRISTIAENS, Bach en Bijbel, vormingsavond over Cantate BWV 140, Gent, 2021.

Gebedsmoment

Kruisteken

Lied 'De Heer verschijnt te middernacht' (zie begin bundel)

Psalm 63

Met als antifoon

- 2 God, mijn God zijt Gij,
ik zoek U reeds bij het ochtendgloren.
**Naar U dorst mijn ziel en hunkert mijn hart
als dorre akkers naar regen.**
- 3 Zo zie ik omhoog naar de plaats waar Gij woont,
beschouw ik uw macht en uw glorie.
- 4 **Meer waard dan het leven is mij uw genade,
mijn mond verkondigt uw lof.**
- 5 Ik zal U prijzen zolang ik leef,
mijn handen uitstrekken naar U.
- 6 **Mijn ziel wordt verzadigd met voedzame spijs,
mijn mond zal U jubelend danken.**
- 7 Wanneer ik op mijn bed aan U denk,
dan blijf ik wakend over U peinzen.
- 8 **Want Gij zijt altijd mijn beschermmer geweest,
ik koester mij onder uw vleugels.**
- 9 Met heel mijn hart houd ik vast aan U,
het is uw hand die mij steunt.
**Eer aan de Vader en de Zoon
en de heilige Geest.**
Zoals het was in het begin en nu en altijd
en in de eeuwen der eeuwen. Amen.

Herhalen antifoon

Lezing uit het Hooglied

HI 2,8-14

De lezing kan door twee stemmen gebeuren: een voor de bruid en een voor de bruidegom (Bruid)

'Hoor, daar is mijn lief!

Kijk, daar komt hij aan:

springend komt hij over de bergen, over de heuvels komt hij aangesneld.

Mijn lief is als een gazel, hij lijkt wel het jong van een hert.

Daar staat hij achter de muur van ons huis.

Hij ziet door het venster en kijkt door de tralies naar binnen.

Nu roept mijn lief en zegt tegen mij:

(Bridegom)

Sta op, mijn liefste, kom toch, mijn schoonste.

Kijk maar, de winter is heen, de regentijd voorgoed voorbij.

Op het veld staan weer bloemen;

de tijd om te zingen breekt aan;

de roep van de tortel klinkt over het land.

De vijgenboom draagt zijn eerste vruchten al, en wat ruikt de bloeiende wijnstok heerlijk!

Sta op, mijn liefste, kom toch, mijn schoonste!

Mijn duif, verscholen in de spleten van de rots, in de holten van de bergwand,

laat mij je gezicht zien, laat mij je stem horen,

want je stem is zo mooi, je gezicht zo lieflijk!

Stilte

Onzevader

Slotgebed

Almachtige eeuwige God

Gij hebt ons het geloof geschonken

dat door zijn licht de duisternis verdrijft

en ons in staat stelt de toekomst met vertrouwen tegemoet te gaan.

Bevestig onze hoop als onze waakzaamheid verflauwt.

Wakker in ons het vuur aan van de liefde

die niet zichzelf zoekt en zo de ware wijsheid vindt.

Door Christus, Uw Zoon en onze Heer. **Amen.**